> Het voelt verkeerd om zo in wantrouwen te moeten leven. Ik ben de laatste tijd geen leuke oma meer

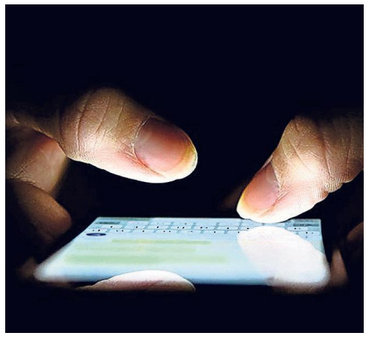

Via Whatsapp worden heel wat mensen opgelicht. ARCHIEFFOTO

Kwartje valt door smiley

Schoorl ■ Haar dochter heeft haar mobiele telefoon laten vallen. Daardoor werkt deze niet meer en kan zij niet online bankieren. Of de 75-jarige Yvonne de Jonge (*) uit Schoorl even ruim 11.000 euro kan overmaken.

„Als ik het geld niet voor drie uur 's middags zou storten, dan zou ze in de problemen komen", weet De Jonge zich te herinneren.

Ze probeert haar dochter te bellen, maar krijgt een berichtje dat 'het geluid het niet meer doet'. „Veel heb ik er verder niet achter gezocht. Mijn dochter geeft leiding aan een groot bedrijf, een zorginstelling, met een miljoenenomzet. Dus ik vond de vraag niet zo gek."

In het weekend heeft haar dochter nog verteld dat zij een afspraak had, waar ze tegenop zag. „Iemand wilde geen geld meer betalen voor de zorg van haar kind." Haar moeder denkt dat het verzoek daar mogelijk iets mee te maken heeft.

Argwaan

De Jonge maakt het bedrag via meerdere stortingen over, totdat ze bij de laatste betaling argwaan krijgt.

„In een van de eerdere berichten had mijn 'dochter' geschreven dat ze mij de volgende dag terug zou betalen. Bij de laatste betaling veranderde die boodschap ineens: ze zou ervoor zorgen dat ik al het geld terug zou krijgen in maandelijkse termijnen. Toen begon ik te twijfelen."

De volgende ochtend ontdekt De Jonge dat ze bedrogen is door internetoplichters. Als hartpatiënt stuurt zij haar dochter volgens afspraak elke ochtend een smiley, om te laten weten dat het goed met haar gaat. Ditmaal ontvangt haar dochter geen lachend gezichtje, waarop ze haar moeder een bezorgd berichtje stuurt.

„Of alles wel goed met mij ging? Ik was verbaasd. Had naar haar tijdelijke nummer wel degelijk een smiley gestuurd. Bovendien had ik op z'n minst een bedankje verwacht. Toen begon het kwartje te vallen."

Katvangers

Sinds de gebeurtenis is door haar bank een wachtperiode voor het verhogen van de opnamelimiet ingesteld. „Dat ging eerst met een simpele druk op de knop, nu gaat daar een aantal werkdagen overheen."

De Jonge heeft de hele Whatsappconversatie als bewijs aan de politie gegeven en ook rekeningnummers van katvangers doorgespeeld, tot op heden zonder succes. De daders zijn (nog) niet gepakt.

Hoewel de Schoorlse zich enorm gedupeerd voelt, probeert zij vooruit te kijken. „ Het voelt verkeerd om zo in wantrouwen te moeten leven. Ik ben de laatste tijd geen leuke oma meer. Mijn dochter zegt tegen mij: 'Ik weet in ieder geval dat je ontzettend veel van mij houdt'. Laat dat een troost zijn."

(*) In dit artikel is vanwege privacyredenen gebruik gemaakt van een gefingeerde naam.

OPGELICHT Watervliegtuig met nieuwe Tindervlam is nooit geland, erfenis van ruim 120.000 euro verspeeld

Smoorverliefd op 'dokter Chris'

Ze denkt via Tinder een nieuwe vlam aan de haak te hebben geslagen. De 55-jarige Anja de Vries (*) uit Castricum is tot over haar oren verliefd op 'dokter Chris' uit Wales. Hij blijkt een wolf in schaapskleren en licht haar voor ruim 120.000 euro op.

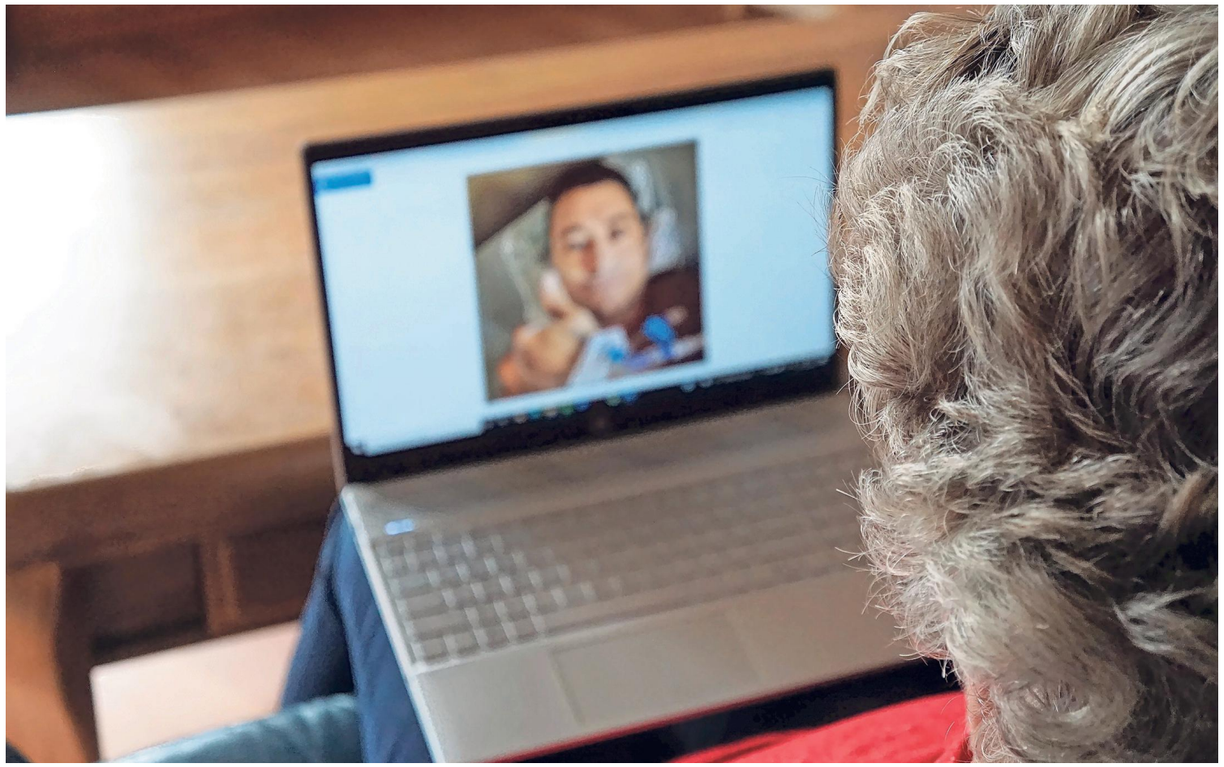

Slachtoffer Anja kijkt nog eens naar 'VN-arts Chris', haar 'geliefde' die nooit is komen opdagen. FOTO AANGELEVERD

Martijn Gijsbertsen
m.gijsbertsen@mediahuis.nl

Castricum ■ „Ze gaan heel gewiekst te werk", doelt De Vries op de criminele organisatie die de identiteit van de 'uitgezonden VN-arts' compleet heeft verzonnen. „Ik kreeg de hele dag allerlei lieve berichtjes, hij leek de meest romantische man op aarde", blikt ze met spijt terug op het 'liefdesavontuur', dat nog geen drie maanden duurde.

Dramafilm

Een dramafilm is de beste omschrijving die past bij haar verhaal. „Als ik een reclame van bitcoins zie, draait mijn maag om. Achteraf schaam ik me dat ik in al zijn praatjes ben getrapt."

Tegen de tijd dat familie en vrienden haar waarschuwen, zit ze 'er al heel diep in'. Het verhaal is te mooi om waar te zijn. De Castricumse maakt online kennis met een chirurg, die voor de Verenigde Naties werkt en naar Jemen is uitgezonden om oorlogsslachtoffers te helpen. Ze Facetimen, hebben contact via Google Hangout en worden verliefd.

„Om met mij te kunnen chatten, gebruikte hij databundels van collega's. Hij vroeg of ik daar een bijdrage in kon doen, omdat hij zelf niet de beschikking had over zijn eigen bankrekening. Uit vrees voor terroristen die het op de hulpdiensten hadden gemunt, werd dat daar door de VN afgeschermd. Zo is het begonnen. Het klonk allemaal plausibel, het was een klein bedrag. Dus ik legde er graag iets voor neer om hem te kunnen blijven zien."

De Vries, die naar eigen zeggen uit een relatie is gestapt die 'totaal niet romantisch' was, kan haar geluk niet op. Zijn missie zit er bijna op, dan komt Chris naar Nederland.

Cryptovaluta

De betalingen vinden plaats in bitcoins. „Hij heeft mij uitgebreid uitgelegd hoe dat werkt. Achteraf kwam ik erachter waarom betalingen zo verliepen. Dat was omdat die cryptovaluta door banken niet te traceren zijn."

Als de eerste stortingen zijn gedaan, wordt vaker en voor een steeds hoger bedrag een beroep op De Vries gedaan. Haar geliefde wil eerder weg uit Jemen, omdat zijn leven in gevaar is.

„Er was op het ziekenhuis en op auto's geschoten, vertelde 'Chris'. Hij was aan de dood ontsnapt. Hij kon snel terug naar Nederland, maar dat kostte tussen de 6.500 en 17.500 euro."

Terroristische dreiging

Het plan was het vliegtuig te pakken. Omdat de VN dat vanwege terroristische dreiging een slecht idee vindt, wordt de boot het alternatief. Ook door dat scenario wordt een streep getrokken, wanneer in het Suezkanaal een containerschip de scheepvaart blokkeert.

Een watervliegtuig lijkt de ultieme oplossing om de geliefden bij elkaar te brengen. „Dat kostte aanzienlijk meer. Hij smeekte mij om hem daar weg te halen."

'Foute boel'

Hoewel ook de bank haar waarschuwt dat dit 'foute boel' is, slaat ze die adviezen in de wind.

„Ik heb best momenten gehad dat ik twijfels kende, telkens wist hij dat recht te praten. Dan hing hij huilend aan de lijn, zei me dat hij van me hield, mij nooit zou bedonderen. Hij zou bewijzen dat het allemaal echt was. Liefde maakt blind, ik geloofde heilig dat hij de waarheid sprak en echt zou komen."

Om haar te overtuigen, laat Chris zijn authentiek ogende ID-kaart van het ziekenhuis in Jemen zien en gesigneerde VN-brieven.

Tot een echte ontmoeting komt het nooit. In de bewuste nacht dat Chris met het watervliegtuig in de Amsterdamse haven moet landen, wacht De Vries hem urenlang op. Van haar liefde is geen spoor te bekennen.

Neergestort

„Zijn vliegtuig was neergestort in Turkije. Hij stuurde filmpjes en video's, terwijl hij aan het infuus lag in het ziekenhuis. Ik was inmiddels zover in zijn web verstrikt geraakt, dat ik het geloofde. Hij was gewond geraakt en natuurlijk kost zo'n operatie ook geld."

Haar ogen worden geopend, wanneer de Castricumse ontdekt dat 'haar' chirurg online is, terwijl hij onder het mes zou moeten liggen. „Hij zou een duimpje sturen wanneer de ingreep goed was gegaan. Toen ik zag dat hij online was, ging mijn maag draaien. Ik vroeg meerdere malen of alles oké was en kreeg geen reactie. Ook niet in de twee dagen erna, toen ik hem heb bestookt met allerlei berichten. Toen kwam het besef dat het vreselijk mis was."

De Vries heeft een hoge prijs betaald: een hele erfenis is opgegaan. „Ik ben naar mijn familie gegaan en heb opgebiecht wat er allemaal was gebeurd. Gelukkig ben ik heel liefdevol opgevangen, maar ik schaam mij diep. Had nooit gedacht dat dit mij zou overkomen. Met al dat geld had ik zo veel kunnen doen, bijvoorbeeld mijn kinderen helpen met het aflossen van hun studieschuld."

Dat ze haar verhaal nu doet, is om het taboe onder slachtoffers van cybercriminaliteit te doorbreken.

„Nee, ik ben niet naar de bank of politie gestapt, omdat ik weet dat bitcoins niet te traceren zijn en ik dus geen poot heb om op te staan. Ik ben ervan overtuigd dat er een grote criminele organisatie achter deze fraude schuilgaat. Ik ben zijn foto nog vaker tegengekomen op Tinder, heb dat gemeld, dit zouden ze serieuzer moeten aanpakken."

De boodschap die ze anderen wil meegeven, is dat ze een relatie 'meteen moeten afkappen, wanneer ze over geld beginnen'. Ook via Facetime, want ook dat kan dus allemaal nep zijn. Het leidt bij haar tot schaamte en ongeloof.

„Dat vind ik nog het ergste, dat ik mensen nu een stuk minder makkelijk vertrouw. Het voelt nog steeds bizar, dit staat zo ver van mij vandaan. Hoe kun je zo gewetenloos mensen oplichten?"

Wanneer buitenstaanders zich afvragen 'hoe kun je zo dom zijn?', kan De Vries daar heel pissig over worden. „Deze figuren zijn zo gewiekst, kruipen onder je huid. Als je het zelf niet hebt meegemaakt, kun je daar echt niet over oordelen", zegt ze.

„Op de website van Slachtofferhulp staan veel verhalen van gedupeerden, wat een ellende. Het sterkt me dat ik niet de enige ben, anderzijds word ik er verdrietig van om te lezen wat voor zieke mensen op deze wereld rondlopen. Als mijn verhaal maar een iemand voor dezelfde fout kan behoeden, ben ik al blij."

(*) In dit artikel is vanwege privacyredenen gebruik gemaakt van een gefingeerde naam.

Meer meldingen

In de eerste negen maanden van 2021 is in Noord-Holland Noord 641 keer bij de politie melding gemaakt van een digitaal misdrijf. Dat zijn 38 incidenten meer dan in dezelfde periode vorig jaar. In de regio Alkmaar gaat het om 297 aangiftes, in de Noordkop om 173 en in West-Friesland om 171. In de hele provincie is van januari tot en met september dit jaar volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en politiedata 2743 keer over cybercrime aan de bel getrokken; een toename van een derde. In de wetenschap dat veel slachtoffers uit schaamte of onvrede over sancties in de praktijk geen aangifte of melding doen, ligt het werkelijke aantal hoger. Cybercriminelen richten jaarlijks bij gedupeerden in Nederland voor tientallen miljoenen euro's schade aan.

Slachtoffer spreekt

Via de campagne 'Het slachtoffer spreekt' willen Noord-Holland Samen Veilig (NHSV) en Slachtofferhulp Nederland inwoners waarschuwen en behoeden voor de gevolgen van cybercriminaliteit. Wie een ervaring met online oplichters - desgewenst anoniem - wil delen, kan de website www.hetslachtofferspreekt.nl bekijken voor meer informatie en zijn of haar verhaal mailen naar info@nh-sv.nl. NHSV is een regionaal samenwerkingsverband tussen 34 gemeenten in Noord-Holland, de politie en het Openbaar Ministerie. Zie ook: www.nh-sv.nl.

> Ik heb geen moment getwijfeld of het mijn zus was

Annette Groot is er nog beduusd van: zij is bijna een prooi geworden van cybercriminelen. FOTO AANGELEVERD

Ook wethouder bijna gefopt

Heerhugowaard ■ Het lijkt zo echt en vertrouwd. Net op tijd realiseert Annette Groot, wethouder in Heerhugowaard, zich dat er iets niet klopt. En voorkomt dat ze slachtoffer wordt van Whatsappfraude.

Groot is bezig met het voorbereiden van een speech voor Internationale Vrouwendag, wanneer ze door haar 'zus' werd benaderd. „Haar naam stond in het scherm, haar profielfoto klopte. Ik heb geen moment getwijfeld of zij het was."

Na wat berichtjes over en weer wordt Groot gevraagd of zij 1500 euro kan overmaken om enkele lopende rekeningen te betalen. „Omdat zij een nieuwe telefoon had, had ze nog geen app voor internetbankieren en was het allemaal lastig."

Een onderbuikgevoel zegt de wethouder dat er iets niet pluis is. Het taalgebruik in het gesprek komt niet helemaal overeen met de schrijfstijl van haar zus.

In shock

„Opeens begon het bij mij te kriebelen. Ik stond op het punt geld over te maken. Ook omdat mijn 'zus' had gevraagd haar oude telefoonnummer te verwijderen, heb ik dat nummer gebeld. Zij wist helemaal van niets, was in shock dat ze hierbij betrokken is geraakt."

Groot was er dus op tijd bij, maar het had weinig gescheeld of zij was slachtoffer geworden van cybercriminelen.

„Als je in de krant iets leest over Whatsappfraude, dan denk je toch 'zoiets zal mij nooit overkomen'. Het heeft mij geleerd altijd alert te zijn, ook als je druk met andere zaken bezig bent."

De wethouder vermoedt dat de daders via Facebook onderzoek hebben gedaan en informatie 'aan elkaar hebben geknoopt'. „Op sociale media is alles te vinden. Zo komen ze ook aan de profielfoto van mijn zus. Mijn telefoonnummer stond op mijn Facebookprofiel, dat heb ik direct na het incident weggehaald. Ook andere familieleden hebben dat op mijn aanraden gedaan, ik heb mijn ervaring uitgebreid gedeeld in de Whatsappgroep van onze familie. Iedereen is geschrokken."

Groot wordt na het voorval nog tweemaal benaderd om bedragen over te maken. Van alle pogingen heeft ze melding gemaakt bij de Fraudehelpdesk en daarbij een dossier aangeleverd van gebruikte linkjes en screenshots.

De wethouder heeft haar ervaring via sociale media uitgebreid gedeeld en krijgt veel bijval. „Denk niet dat je wereldwijs genoeg bent, zoals ik", zegt ze schamper.

„Als slachtoffer geef je ongemerkt informatie prijs, waar criminelen slim op voortborduren. Hierdoor komt het gesprek oprecht en authentiek over. Ik heb daarom begrip voor mensen die er wel intrappen. Je wordt heel snel ergens in gezogen. Hopelijk helpt mijn verhaal anderen om er niet in te tuinen."